సింవ్వాసెలంగోరి గేదె

తల్లావఝుల పతంజలిశాస్త్రి

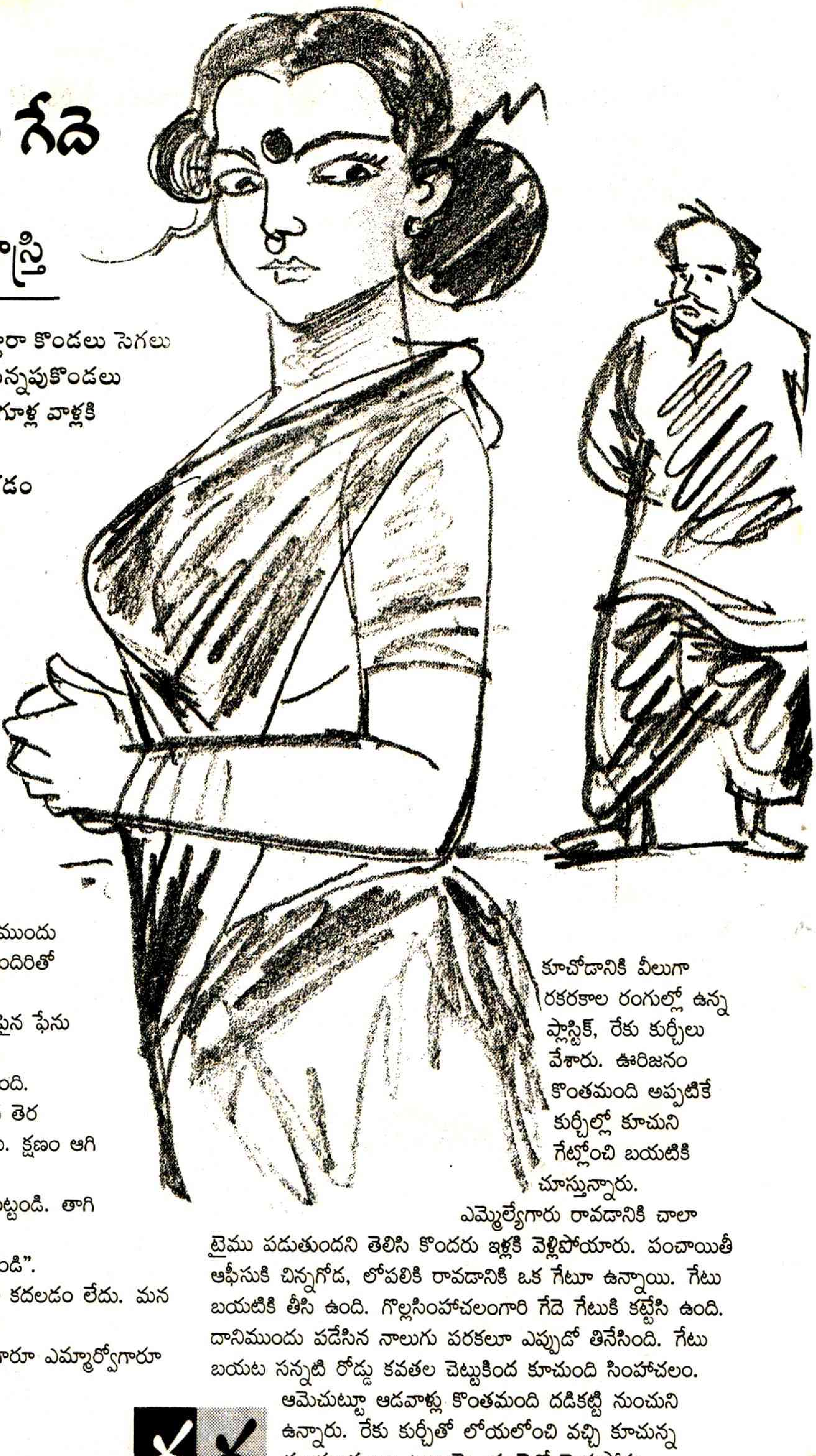

ఎండలింకా ముదరకముందే చుట్టూరా కొండలు సెగలు కొడుతున్నాయి. విభూతి పండ్లలాంటి సున్నపుకొండలు దొలుచుకుతింటున్నారు. దరిదాపు నాలుగూళ్ల వాళ్లకి కొండల డొక్కల్లో పొడిచి సున్నపురాళ్లని పొడిచేసుకుని ఊళ్ల మీద అమ్ముకు బతకడం తప్పడం లేదు. అవతలి వేపు భూములు ఎండి ఇంకా ఎర్రబారి గడ్డకట్టిన నెత్తుటిలా ఉన్నాయి. తాండవ ఇసకనదికీ కొండలకీ మధ్య నున్న గ్రామాలివి. ఎండిపోయిన పొలాలు, ఎండిపోయిన రైతులు, ఎండిపోయిన ఊళ్లు. ఎం.డి.వో గారి జీపు మట్టికొట్టుకుపోయిన నీలపుదున్నపోతులా అప్పుడప్పుడు ఒస్తూంటుంది. ప్రభుత్వానికీ ఆ ఊళ్లకీ అదే దున్నపోతు రాయబారం.

ఉదయం పదయింది. పంచాయితీ ఆఫీసు ముందు భాగాన్ని నాలుగు పెద్ద కానుగచెట్లు పచ్చటి పందిరితో కాపాడుతున్నాయి. లోపల ఎం.డీ.వో.గారు, ఎమ్మార్వోగారు ఇతర ఉద్యోగులు నలుగురూ పైన ఫేను తిరుగుతున్నా ఉప్పుకుండల్లా చెమరుస్తున్నారు. ఎమ్మార్వోగారి బట్టతల పల్చటి నీటిబుగ్గలా ఉంది. ఎం.డీ.వో.గారు కిటికీ అడుగు భాగాన్ని కప్పిన తెర సందులోంచి బయటికి చూసి గతుక్కుమన్నారు. క్షణం ఆగి అన్నారు.

“సరే మీరెళ్లండి. ఆ ఎస్సైకి మళ్లీ కబురుపెట్టండి. తాగి ఎక్కడున్నాడో”.

“ఒచ్చేస్తారు సార్. మనకింకా టైముంది గదండి”.

“టైమా? ఆ ముండ దెయ్యంలా అక్కడ్నించి కదలడం లేదు. మన టైం అయింతరవాత వస్తారా పోలీసులు?”

వాళ్లు బయటికి వెళ్లిపోయారు. ఎం.డీ.వో.గారూ ఎమ్మార్వోగారూ ఒకరి తడి మొహాలు ఒకరు చూసుకున్నారు.

“సరే. మరోసారి మాట్లాడి చూడండి” ఎం.డీ.వోగారన్నారు.

“ఏం లాభం? ఉదయం కబురంపేను. ఇల్లు, లేవెత్రీ ఇంకా ఏవేనా లోన్లుంటే అన్నీ ఇప్పిస్తానని చెప్పేను. బేంకులోను కావాలంటే చెప్తానన్నాను”.

“విన్లేదా?”

“అసలు మనిషిని చూడగానే దెయ్యంలా మీద పడుతోంది. అది నోరు తెరిచిందంటే ఎదర నిలబడే మగాడీ జిల్లాలో ఉండడు. ఆశ్చర్యం. అసలాడదానికి అన్ని బూతులెలా వస్తాయండీ?”

నవ్వేరు ఎం.డీ.వో.గారు.

“కడుపు మండితే మీకూ వస్తాయి”.

బయట ఆఫీసు ముందు వెలిసి పోయిన షామియానా కింద ఒక వేదిక, దానిమీద నాలుగు కుర్చీలు సిద్ధంగా ఉన్నాయి. జనం కూచోడానికి వీలుగా రకరకాల రంగుల్లో ఉన్న ప్లాస్టిక్, రేకు కుర్చీలు వేశారు. ఊరిజనం కొంతమంది అప్పటికే కుర్చీల్లో కూచుని గేట్లోంచి బయటికి చూస్తున్నారు.

ఎమ్మెల్యేగారు రావడానికి చాలా టైము పడుతుందని తెలిసి కొందరు ఇళ్లకి వెళ్లిపోయారు. పంచాయితీ ఆఫీసుకి చిన్నగోడ, లోపలికి రావడానికి ఒక గేటూ ఉన్నాయి. గేటు బయటికి తీసి ఉంది. గొల్లసింహాచలంగారి గేదె గేటుకి కట్టేసి ఉంది. దానిముందు పడేసిన నాలుగు పరకలూ ఎప్పుడో తినేసింది. గేటు బయట సన్నటి రోడ్డు కవతల చెట్టుకింద కూచుంది సింహాచలం.

కథ

ఆమెచుట్టూ ఆడవాళ్లు కొంతమంది దడికట్టి నుంచుని ఉన్నారు. రేకు కుర్చీతో లోయలోంచి వచ్చి కూచున్న తలుపులమ్మలా ఉందామె. నూనెతో మెరుస్తోన్న పుష్కలమైన జుట్టు బలంగా వెనక్కి దువ్వి (“ఎదవ సెక్క దువ్వెన్లు”) తలకి ఓ పక్కన పెట్టుకున్న కొప్పు, అందులో ఎర్రమందారం, మోకాళ్ల దగ్గిరికి ఎగకట్టిన నీలంచీర, పెద్ద ఎర్రకుంకుమబొట్టు, ముక్కుపుటాల మధ్యనుంచి వేలాడుతున్న సన్నటి బంగారు సున్నా... కొంచెం గుండ్రటి ముఖం, ఓ కాలికి ఎందుకో చుట్టుకున్న నల్లతాడు- ఆమె అంటే ఊళ్లో గొల్లలకీ కాపులకీ కూడా నిక్కచ్చి మనిషని పేరు. సింహాచలానికి మూడున్నర ఎకరాల పొలం ఉంది. అప్పుడప్పుడు పండుతుంటుంది. ఇద్దరు కూతుళ్లకీ రెండు గేదెల్ని అమ్మి పెళ్లిచేసి పంపించేసింది. షామియానా కింద కొడుకూ గోడపక్కన మొగుడూ కబుర్లాడుతున్నారు.

ఎండలతో నిమిత్తం లేకండా ఊరు వారం రోజుల్నించీ

సరిగ్గా ఏడాదిక్రితం మీటింగులు పెట్టి మండలంలో లబ్ధిదారుల్ని ఎంపిక చేసి అందరికీ గేదెల్ని పంచిపెట్టింది జిల్లా యంత్రాంగం. ఆస్ట్రేలియాలో పుట్టిపెరిగి హర్యానాలో కొన్నాళ్లు కాలక్షేపం చేసిం తరవాత కొన్ని గేదెల్ని ఆంధ్రదేశానికి తరలించేరు. నున్నగా నల్లగా బలంగా అందంగా ఉన్న గేదెని చూడగానే సింహాచలానికి నీళ్లోసుకున్న కూతుర్ని చూసినంత సంబరం కలిగి మొహం ఇంతయిపోయింది.

ఉడికిపోతోంది. ఊళ్లో నాలుగు వృద్ధాప్య పింఛన్లూ, దారిద్ర్యరేఖకి కింద బహిర్భూమికి కూచుంటున్న వాళ్లకి కొన్ని పాయఖానాలు ఎమ్మెల్యేగారు సభ పెట్టి ప్రకటిస్తారని దండోరా వేయించారు ఎమ్మార్వోగారు. ఆ సాయంకాలం నుంచీ మొదలేసింది సింహాచలం. సర్పంచి నానికాపుగారింటికి వినబడుతున్నాయి. వినబడని వినకూడని మాటల్ని మిగిలుంటే ఏరుకొచ్చి నానికాపు దగ్గిర పోస్తున్నారు.

"అంటే ఆవిడి తరఫున గొడవెట్టుకుంటే మంచోడూ లేపోతే యెదవా అన్నమాట" అన్నాడు సర్పంచిగారు.

"అంతేగదండి మరి" అన్నాడో పంచాయితీ నంబరుగారు.

"ఆ డవిలాగు తప్పంటారా కాదా? ఆడది ఆడదాన్లాగా మగోడు మగోళ్లాగా మాటాడితే మర్యాద్దక్కుద్ది. మరి, నేనూ కాపోడికే పుట్టేను".

"బలేటోరే మాకు తెల్దేటండి".

"అంటే ఆడంగుల్ని పోగేసుకుని మీటింకాడ గొడవెట్టుకుంటదంటుగా?"

"అయిడియా అదేనండి".

నానికాపు చుట్ట వెలిగించేడు. సర్పంచిగారి నల్లగచ్చు వసారాలో కూచున్నారు నలుగురూ. నానిగారికి వరసకి అన్నవుతాడు రేగినాయుడు. అతనన్నాడు.

"కాపోళ్లూ గొల్లోళ్లూ గొడవగాదుగా నోరే, సింవాచలం అన్నదాంటో సబవుంది. నీకూ నాకూ ఈడికీ పొలం ఉంది. గొల్లదాని గొడవ మన్దిగాదంటం కరెక్టయిన మాటకాదబ్బాయ్".

"అంటే ఆవిడిగారు మీటింకాడ సీరెత్తుకుని డేన్సు కట్టినా పర్లేదా?"

"అబ్బెబ్బే. కోపం పడకు మరీ. ఏరా నువు జెప్పు. ఆవిడి సవస్య ఏటంటావు?"

"... రేగినాయుడన్నాదీ మరి కరక్టే గదా".

మరో కొంతసేపు సబవు గురించి చర్చ జరిగింది. ఈ లోపల గ్లాసుల్లో పల్చటి తియ్యటి టీ ఒచ్చింది. ఒక గేదె వల్లా, సింహాచలం వల్లా అనవసరంగా "ఎగస్పాట్రీ" చేసుకోడం అనవసరం అని తేలిపోయింది. మీటింగు దగ్గిర గొడవైనా అల్లరైనా సర్పంచి పరువే పోతుందని నిర్ణయించారు. మరో పది నిముషాల తరవాత "ఒయసులో పెద్దోడు" గనక రేగినాయుడే వెళ్లి మాటాడాలని తీర్మానం అయింది.

"రండి బావూ, ఇలగొచ్చేరేటీ?"

కూచోడానికి పందిరి కింద మంచం లాగింది సింహాచలం. పదిహేను నిముషాల తరవాత రాయబారం విఫలం అయిపోయింది. నాయుడుగారికి విచారం కలగలేదు.

"... నే నన్నాదాంటో తప్పుంటే సెప్పుచ్చుకొట్టండి. ఇయ్యాల నాకవుద్ది. రేపు ఇంకోళ్లకిత్తారా లేదా? ఇప్పించిన ఎదవకీ ఇచ్చిన ఎదవకీ గేనం ఉందంటారా? కితం ఏడాదిలాగే మీటింగెట్టి గేదె నప్పజెప్పి పాటోలు దిగేరు. సర్పంచిగారిచ్చేరన్నానా? గవమెంటోడిచ్చేడు. గవమెంటోడికి సర్పంచిగార్ని సెప్పమనండి. తప్పంటారా?"

దారంటా నవ్వుకుంటూ వెళ్లిపోయాడు రేగినాయుడు. నానికాపు అగ్గయిపోయాడు. మూడోరోజు ఎమ్మార్వోగారు పంపించిన లోన్ల రాయబారం కూడా పనిచెయ్యలేదు.

సరిగ్గా ఏడాదిక్రితం మీటింగులు పెట్టి మండలంలో లబ్ధిదారుల్ని ఎంపిక చేసి అందరికీ గేదెల్ని పంచిపెట్టింది జిల్లా యంత్రాంగం. ఆస్ట్రేలియాలో పుట్టిపెరిగి హర్యానాలో కొన్నాళ్లు కాలక్షేపం చేసిం తరవాత కొన్ని గేదెల్ని ఆంధ్రదేశానికి తరలించేరు. నున్నగా నల్లగా బలంగా అందంగా ఉన్న గేదెని చూడగానే సింహాచలానికి నీళ్లోసుకున్న కూతుర్ని చూసినంత సంబరం కలిగి మొహం ఇంతయిపోయింది.

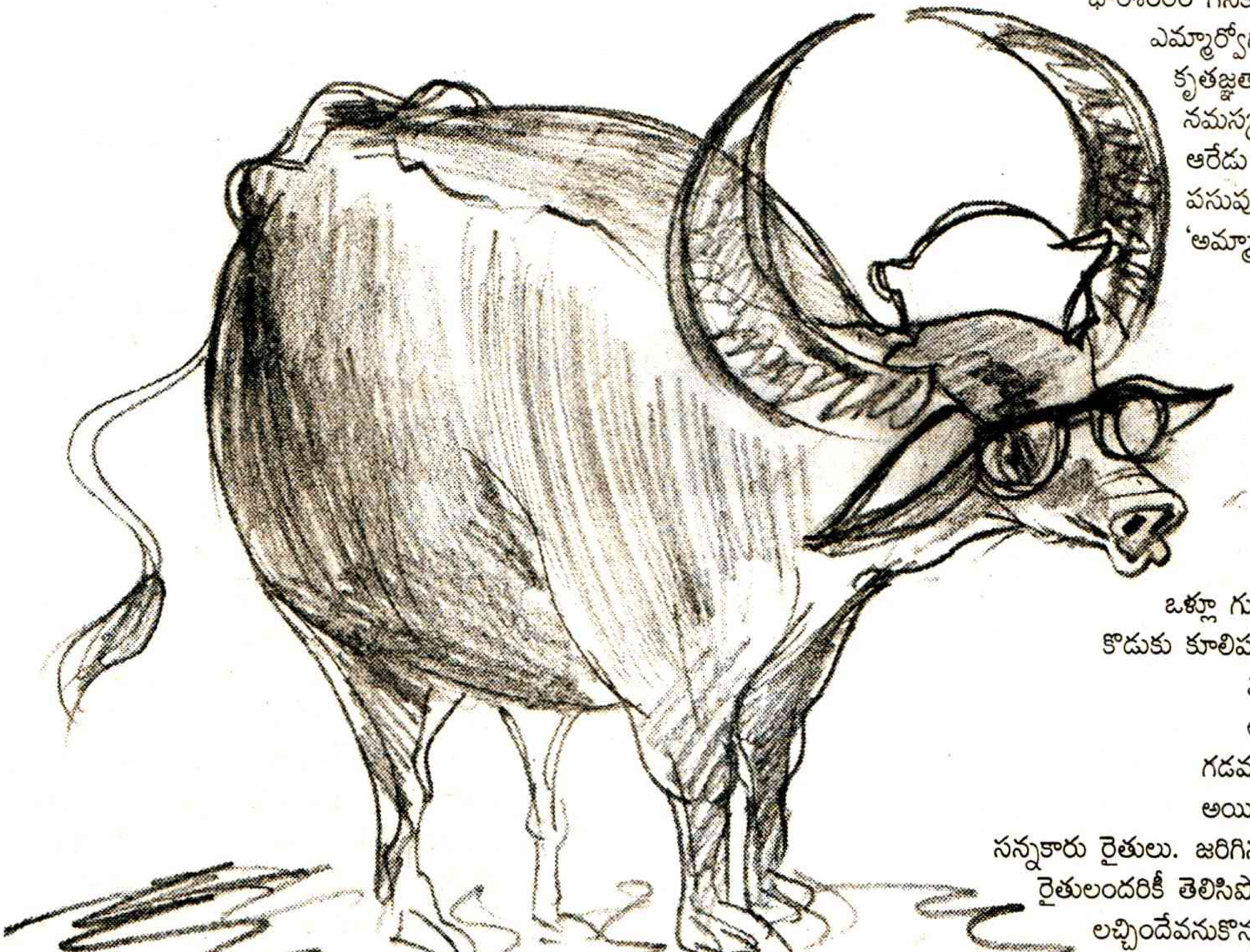

భారీశరీరం గనక పూర్తిగా ఒంగి ఎమ్మార్వోగారికి దణ్ణం పెట్టలేక కృతజ్ఞతాభావంతో చేతులెత్తి నమస్కరించిందామె. రోజుకి ఆరేడు లీటర్ల పాలిచ్చే గేదెకి పసుపు రాసి, బొట్టుపెట్టి 'అమ్మా లచ్చిందేవి' అనుకుంటూ ఇంట్లో కట్టుకుంది. అయితే గేదె విదేశీ పౌరసత్వం గురించి సింహాచలానికి తెలీదు. ఆరోనెల దాటకుండానే సింహాచలం ఇల్లూ ఒళ్లూ గుల్లయిపోయాయి. కొడుకు కూలిపన్లు మానేశాడు. ఓ మాదిరిగా కాలక్షేపం అయిపోయే ఇల్లు గడవడం కష్టం అయిపోయింది. ఊరంతా సన్నకారు రైతులు. జరిగిన అన్యాయం బక్క రైతులందరికీ తెలిసిపోయింది. లచ్చిందేవనుకొన్న గేదె

నాలుగు కాళ్ల నల్లటి కరువులా తయారైంది. ("ఏం పొయ్యేకాలవోగా నోరే మనకి గవమెంటోడు దయిద్రం అంటగట్టేడు") ఎమ్మెల్యేగారి ముందు పరువు పోతుందని ఎమ్మార్వోగారికీ, ఎమ్మార్వోగారి ముందు పరువుపోతుందని సర్పంచిగారికీ అర్థమైపోయింది. మీటింగు పన్లు చూసినట్టూ ఉంటుంది, సింహాచలంగార్ని కలిసినట్టూ ఉంటుందని ఎమ్మార్వోగారు ఊళ్లోకొచ్చేరు. ముందు కబురంపగానే పొలానికెళ్లిం దన్నారు. సాయంత్రం నాలుగ్గంటలకి ఎమ్మార్వోగారు, సర్పంచిగారు, పరివారం పంచాయితీ కానుగచెట్టు కింద కూచుని ఉన్నారు. గేటు తీసుకుని ఒచ్చింది సింహాచలం. కోపంగా, వేగంగా నడిచిందేమో ఆమె చెమటతో తడిసిపోయింది. ముఖం చెమట వేసిన కోపంతో మెరిసిపోతోంది.

కొంగుతో ముఖం తుడుచుకుని అందామె.

"పిలిపించేరంట గదండయ్యిగారూ, దణ్నాలండి" సూటిగా చూస్తూ నుంచుంది. చాలా నెలల తరవాత ఎమ్మార్వోగారికి ఎంత ఆలోచించినా సింహాచలం చూపు కోపం వచ్చిన కలెక్టరుగారి చూపుకంటే ఎందుకు గాయపరుస్తుందో అర్థంకాలేదు. ఎంత ఆగ్రహంలో ఉన్నా కలెక్టరుగారి ముఖం చూడ్డానికి ఆయనకి ఇబ్బంది అనిపించలేదు. ఏ క్షణంలో అయినా పేలిపోయే నాటుబాంబులా ఉందామె. ఎమ్మార్వోగారికి వెంటనే నోటమాట రాలేదు.

"ఊ. ఇప్పుడూ, సమస్యలనేవి ఎవరికేనా వస్తాయి. ఏటమ్మా? మాతో మాటాడాలిగానీ పెద్దవాళ్లున్నప్పుడు ఇష్టం వచ్చినట్టు మాట్లాడతానంటే తప్పుగదా? ఇక్కడ మేం ఎందుకున్నాంచెప్పు? మీకిబ్బందులుంటే మాతో చెప్పండి. మీటింగులో గొడవ పెట్టుకుంటానంటే మా పెద్దవాళ్లు మాత్తరం ఊరుకుంటారా? ఏటమ్మా?"

సింహాచలం భల్లుమని పేలిపోయింది.

"ఎవురండీ పెద్దోలు? ఓట్లెలక్స న్లప్పుడు డబ్బులిచ్చి మళ్లీ కాపడకుండా పోయినోల్లంటారా? అయన్నీ మాకొద్దండి. కితం ఏడాదేనాండి, మీటింగు గట్టా పెట్టి గేదెల్నిచ్చేరా? ఏటండయ్యి? గేదెలా దెయ్యాలా? పాలసంగతి దేవుడెరుగు. తింటానికి గడ్డేదండి? మేట్లు మేట్లు తినేత్తదండి. ఎంత తింటే అన్ని పాలిత్తయ్యండి ఆ జాతులు. మనకాడ పనికి రావండి. తాళ్లోతున ఈడ సుక్క నీళ్లు లేవండి. ఇంగితం లేదేటండి? సుక్కనీరు లేనికాడ ఇసుమంటి గేదెల్నిచ్చి సేతులు దులిపేసుకున్నారండి. అసలా అన్నావోడెవడండి? ఈటికి సల్లటి ఒతావర్నం గావాలండి. ఈడ బతకలేవండి. సత్తయ్యి. కడుగేటండి, తాడేటండి ఎంత తింటే అంత మేతెయ్యాలండి. పుస్కలంగా గడ్డీ నీరూ ఉన్న కాడ ఉండాలండియ్యి. దీన్ని తెచ్చుకున్నా కాన్నించి మేపడంతో సరిపోయిందండి. నా కొడుకు కూలికెల్లడం మానేసేసి దీన్ని నేపతన్నాడండి. ఏడకెల్లి మేపతాడండి? గడ్డేది? ఏడుందండి గడ్డీడ? సుబ్బరంగా ఓ పూటేనా తినే ఒల్లం. బుద్ధిలేని గవమెంటోడి దయండి. దయిద్రం పట్టుకుందండి. మెట్టపొలాల్లో నీల్లు లేనికాడ ఈ గెదెలేటండి? అసలు గేనం ఉందాండి ఆరికి? తింటానికి మేత లేక గేదె సచ్చీరుకుంటందండి. ఆ ఉసురుకొట్టుద్దండి. ఇదోండి, రేపు మీటింగంట గదా? గేదెని ఈ గేటుకి కట్టి మీటింగులో అడుగుతానండియ్యన్నీ. ఏం చేత్తారో సూత్తానండి. పీకతీసి మొలే త్తారా? మాకీ గేదెలూ ఒద్దండి, మీరూ ఒద్దండి. మా సావు మేం సత్తాం గానండి సెలవండి". గేట్లోంచి సుడిగాలి వెళ్లిపోయింది. ఆమె వెళ్లిన పదిహేను నిముషాల వరకూ ఎమ్మార్వోగారు కోలుకోలేదు. సర్పంచి కాపుగారికి తెరిచిన నోరు మూతబడలేదు. మొన్నటి సంగతది.

ఎం.డీ.వో.గారన్నారు:

"ఏం చేద్దావంటారు?"

"మళ్లీ పిలిపించి ఒసారి మీరు మాట్లాడండి. అదేం బెదిరింపులకి లొంగే ఆడది కాదు".

"సరే పిలవండి. ఆయనొచ్చేముందే తేల్చుకుంటే మంచిది" అంటూ ఆయన ప్రేయరు అసిస్టెంటు వేపు చూశారు. అతనన్నాడు.

"నేనిందాకనే వాకబు చేశాన్సార్. అది ఎవర్నీ లెక్కజేసే స్థితిలో లేదండి".

"అయితే? మీటింగులో అల్లరవకుండా చూడాలి ముందు".

"దీనికి ఒకటే విరుగుడు సార్".

"మరిందాకే చెప్పొచ్చుగదా?"మాటలకి బదులు అనేక అర్థాలకి అవకాశం ఉండే ఒక చిన్న నవ్వు, చిన్న ప్రభుత్వోద్యోగులు అధికారుల ముందు తెచ్చుకునే ఒక గవర్నమెంటు నవ్వు నవ్వి అన్నాడు.

"ఇవాళ హెల్తుసెంటరు డాక్టరుగారున్నారండి. ఆయనకి కబురెట్టాలండి".

"ఎందుకూ?"

సీనియర్ అసిస్టెంటు వివరించేడు. వెంటనే వెళ్లి పది నిముషాల్లో తిరిగొచ్చేడు జీపుడ్రైవరు. కాస్త ఊపిరందింది అందరికీ. మరో అర గంట తరవాత ఎమ్మెల్యేగారి జీపు రావడం అందరూ లోపలికి రావడం జరిగిపోయింది. ఎమ్మెల్యేగార్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని కాకపోయినా సింహాచలంగారి గేదె గేటు దగ్గిర మరోసారి ధారాళంగా పేడవేసింది. అప్పటికే ఉదయం నుంచీ రొచ్చుగా తయారయి లోపలికి అడుగు పెట్టడానికి కష్టం అయిపోతోంది. ఆయన జీపులో వచ్చేరు గనక ఇబ్బంది కలగలేదు.

అందరికీ ఆఫీసులో కూల్‌డ్రింకులు అందించారు సర్పంచిగారు.

"ఆలస్యం అయిపోతుంది. ఇదేదో అయిపోతే బోయినం తుని లో. లబ్ధిదారులున్నారా?" అన్నారు ఎమ్యెల్యేగారు.

"ఉన్నారుసార్. ఇద్దరు ఎస్సీలు, నలుగురు బి.సి. లు సార్. మేం రెడీసార్...ఓ చిన్న రిక్వెస్టు సార్.."

"అదా? దానికేవుంది, పిలిపించండి".

గేటు తీసుకుని ఒచ్చింది సింహాచలం. కోపంగా, వేగంగా నడిచిందేమో ఆమె చెమటతో తడిసిపోయింది. ముఖం చెమట వేసిన కోపంతో మెరిసిపోతోంది.

అప్పటికి పంచాయితీ ఆఫీసు ఆవరణలోకి వచ్చింది సింహాచలం. మూర్ఛపోయిన సేన మధ్య రౌద్రంలో ఉన్న అమ్మోరిలా నుంచుందామె. సీనియరు అసిస్టెంటు రమ్మని చెయ్యి ఊపేడు.

"ఎమ్మెల్యేగారు పిలుస్తున్నారండి. కాదనకండి. బాగోదు మరి".

"మాకు చీక్రెట్లు గట్రా లేవండి. ఈణ్నే పబ్లిగ్గా అడుగుతానండి".

"అడగండి. రమ్మన్నా తరవాత రానంటే బాగోదు. రండి చెప్తాను".

ఎర్రగా చూసిందామె."పదండి. బయవేటండి?"

ఆఫీసు వెనక వరండాలోకి తీసికెళ్లి గోడకి చేర్చి ఉన్న బెంచీ మీద "కూచోండి వస్తా" నన్నాడు అసిస్టెంటు. క్షణంలో స్టీలు గ్లాసులో కూల్‌డ్రింకుతో తిరిగొచ్చేడు.

"ముందు చల్లగా ఇది తీసుకోండి. పిలిపిస్తారు".

మాకెందుకండియ్యన్నీ".

చిరుకోపం తెచ్చుకుని సీనియరు అసిస్టెంటు అన్నాడు.

"పెద్దాయన ఇమ్మన్నారండి. పోస్లెండి. ఇష్టం లేకపోతే పారేసెయ్యండి" అని లోపలికి వెళ్లిపోయాడు. చేతిలో పట్టుకున్న గ్లాసు చల్లగా ఉంది. రెండు చుక్కలు రుచి చూసి గ్లాసెత్తి మొత్తం గొంతులో పోసుకుని చల్లటి స్టీలుగ్లాసుని నుదుటికి ఆనించుకుంది. గొంతులోంచి చల్లగా దిగింది డ్రింకు. మరో పదినిముషాల్లో బయట మీటింగు మొదలైంది. అప్పటికి సింహాచలానికి రెప్పలు బరువెక్కిపోయాయి. అందరూ బయటికి వెళ్లిన తరవాత సీనియరు అసిస్టెంటు వరండాలోకి వచ్చి చూసి నవ్వుకుని వెళ్లిపోయాడు. గంటలో మీటింగు అయిపోయింది. ఎమ్మెల్యేగారు, ఎం.డి.వో.గారు వెళ్లిపోయారు. వెనక వరండాలో బెంచీమీద సింహాచలం గుర్రుపెట్టి నిద్రపోతోంది. బయట గేటుకి కట్టేసిన గేదె ఎండలో ఉడికిపోతూ అరుస్తోంది.

●